

5.ULUSLARARASI BİLİŞİM HUKUKU KURULTAYI

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ GENEL BAŞKANI

RAHMİ AKTEPE'NİN AÇILIŞ KONUŞMASI

2-3 KASIM 2018 /İZMİR

Sayın İzmir Belediye Başkanım,

Sayın İzmir Ticaret Odası Başkanım,

Değerli Hukukçular,

Değerli Bilişimciler,

Değerli Konuklar,

Değerli Basın Mensupları

Hepinizi şahsım, Yönetim Kurulum, Şube Yönetim Kurullarım ve etkinlikte emeği geçenler adına saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Bilişim Derneği, 47 yıl önce kurulduğunda, saygı ve şükranla andığımız kurucularımız, **bilişimin**; topluma etkilerini, ülkenin ekonomisine ve gelişmesine etki eden önemli faktörlerin başında geleceğini, bireylerin iş ve özel yaşamlarındaki **vazgeçilmezliğini** öngörmüşlerdir. Daha 1971'de kuruluşunun hemen ardından, ilk çalışma gruplarından biri **Hukuk Çalışma Grubu** olmuştur.

Değerli katılımcılar,

Kuruluştan bu yana TBD üyeleri ve yöneticileri olarak yaptığımız bütün çalışmalardan burada söz etmeyeceğim. Yalnız, 1973-74 yıllarında "Sibernetik ve Elektronik Beyin ile Hukuk ilişkisi" başlıklı seminerlerine kısaca değinmek istiyorum: Barolar, hâkim ve savcılar, avukatlar, Yargıtay ve Danıştay'ın katılımı ile gerçekleştirilen bu çalışmalar, konunun ne kadar erken ve ciddi bir boyutta ele alınmış olduğunu açıkça göstermektedir. Diğer taraftan, 2002 ve 2004 yıllarında gerçekleştirilen her iki **Bilişim Şurasının** da en temel bölümü "Hukuk" olmuştur.

Kısacası, derneğimizin temel ilgi konularından olan **bilişim ve hukuk ilişkisi çalışmalarıyla** yıllardır sorunlar irdelenmiş, hayli büyük bir bilgi birikimi ve **vizyoner** çözüm önerileri oluşturulmuştur. Gelecek ile ilgili öngörüler, yaşanan mevcut sorunlar medyaya ve karar mercilerine duyurulmuş, destekleri sağlanmıştır.

Bu gün yine aynı amaçla bir araya gelmişken, kurultayımızın eğileceği; **Bilişim Toplumu'nda Hukuk kapsamındaki** çalışma zeminimize bir çerçeve oluşturmak adına birkaç maddelik bir özet vermek istiyorum:

1: Bilişim teknolojileri hem suça, hem de hukuka etkili olarak girmiştir.

2: Teknolojik uygulamalardaki, üretim biçimlerindeki, endüstriyel atılımlardaki güçlü ve hızlı devinimler sonucunda, bilişim alanında hukuki önlem ve çözüm geliştirme arayışları oluşmuş ve devam etmektedir.

3: Diğer yandan hız, etkinlik, doğruluk, şeffaflık ve kolay ulaşılabilirlik için de hukuk alanında bilişim gücüyle çözüm arayışları ortaya çıkmış ve önem kazanmıştır.

4: Artık dijital/sayısal teknolojilerdeki gelişim öyle bir hız ve güç kazanmıştır ki, diğer bütün yaşamsal fonksiyonların bu duruma adapte olmadan ayakta kalması mümkün değildir. Hukuk ele alındığında 21. yüzyılın hâkiminin, avukatının, savcısının, hatta müvekkilinin ve kolluk birimlerinin edinmesi gereken beceriler yalnızca **hukuku** iyi kavramakla sınırlı kalamayacaktır.

5: Devlet, kanun yapıcılar, politika yapıcılar, üniversiteler, hukuk adamları, barolar, finans ve ticaret çevreleri, öğrenciler, bilişimciler, vatandaşlar, sivil toplum kuruluşları; **bu konulara** birlikte sahip çıkmalı, en gelişkin uygulamaların en etkili şekilde kullanılmasını sağlamalıdır. Burada en önemli anahtarlar da elbette “işbirliği” ve “eşgüdüm” dür. Diğer bir kritik konu da teknoloji seçiminden, yasal uyarlamalara kadar her unsurun birbiriyle uyum sağlayabilmesidir. Ülkemizin bilişim sektörü ve hukuk insanları, **desteklendiği ve işbirliği kültürünü içselleştirebildiği takdirde**, bu noktaya ulaşılması için gereken beceri ve bilgi düzeyine sahiptir.

Bu tespitler doğrultusunda, az önce özetlediğim her madde için de büyük aciliyetler söz konusudur.

Şimdi, ihtiyaçları böyle ısrarla vurguluyoruz ama, ülkemizde bu konuda hiç mi uygulama veya gelişim yok? Var elbette. Ama şunu kabul edelim ki herkes kendi evreninde çırpınıyor. Tamam, Uyap var, e-devlet var, e-imza var, e-fatura var, e-ticaret var. Kayıt zinciri var, bulut bilişim var, nesnelere interneti var, elektronik sözleşmeler var, avukatların bürolarında, adliyelerde kullanılan bilgisayarlar var. TUBITAK, BTK, KVK gibi kurumlar var... Daha sayılabilecek birçok kurum ve gelişme var.

Şimdi asıl önemli olan, var olan teknolojilerin kullanımının doğru yönde desteklenmesi, mevcut kurumsal katkılar ve dijital/sayısal varlıklarımızın, küresel platformda aynı enerjiyle birlikte hareket etme becerisini göstermesidir.

Değerli katılımcılar,

Öncelikle şu konulara cevap bulmalıyız: Şu anda sahip olduğumuz iş yapış sistemleri birbiriyle ne kadar haberleşebiliyor? Yasalar ne derecede anlaşılabilir? Arşivler ne **derece** etkili şekilde iş görüyor? Biriken dosyalar ne kadar zamanda incelenip sonuçlandırılabilir? Noterlerin iş görme sistemlerinde verimlilik ne düzeyde? Suç tespiti ve duyurumu, tebliğ sistemleri, bilgi paylaşımı ve bilgi sahipliğinde kurallar neler? Bilgisayar oyunları üzerinde kontrolümüz ne kadar etkili? Siber saldırılar ne derece önleniyor, bilişim suçları ne derecede fark edilip cezalandırılabilir? Bu suçların işlenmesi ne derece önleniyor? İşbirliğini ve üst **destek/denetim** yapılmasını nasıl oluşturacağız?

Sorumluluklar aslında bellidir:

Bilişim sektörü mümkün olan en kısa sürede teknoloji geliştirme çabasına hız vermeli, daha bağımsız çözümler için yerli ve özgün yazılım ve donanım olanaklarını sunmalıdır.

Kamu sektörü, bu çabaları teşvikler ile desteklemeli, yolunu açmalı, STK' lar, **partnerler arası** koordinasyon konusunda çaba göstermelidir.

Hukuk **alanında** yer alan tüm birimler de, bu yönde işbirliğine açık olmalı, gerçekleştirecekleri yasal dönüşümlerin, teknoloji ile paralel olmasını gözetmelidir.

Bu açıdan ülkemizde kurumsal anlamda çok olumlu katkılar verecek kamusal yapıların kurulduğunu görmekteyiz, **ki**, devletimizin bu tavrı az önce bahsettiğim soru ve sorunların aşılmasında; işbirliğine ciddi bir destek taahhüdü anlamı taşımaktadır.

Bir parantez açarak, sizlere **Cumhurbaşkanlığı Bilim Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu'ndan** bahsetmek istiyorum: TÜBİTAK Başkanı'nın da aralarında bulunduğu bu kurul, Sayın Cumhurbaşkanı'nın ele alınmasını istediği projelerin gerçekleştirilmesinin yanı sıra, STK' lar ve diğer kurumlar yoluyla toplumdan gelecek projeleri hayata geçirmek için, yasa ve kamu desteği sağlama, proje akışını hızlandırma amacını taşıyan çok önemli bir yapıdır ve ülkemizin dijital/sayısal atılım projelerinin desteklenmesi ve işbirliği ile gerçekleştirilmesi bakımından artı değer oluşumuna ciddi katkılar sağlayacağı açıktır.

Medyamıza düşen görevlerden de söz etmek isterim : Toplumu dijital/sayısal gelişimler anlamında bilgilendirmek açısından basın da büyük sorumluluğu vardır. Toplumu, geleceğe nasıl hazırlanacağı konusunda en etkili şekilde basın bilgilendirebilir. Bireylerin olanakları ve hakları konusunda entelektüel kapasitesini yükseltebilir.

Değerli katılımcılar,

Dijital/sayısal Teknoloji, dünyadaki tüm endüstriyel gelişimleri geride bırakmıştır.

Kalkınma düzeyi yüksek olan ülkelerde tüm hayati aktiviteleri entegre edebilmiş akıllı kentler, hukukta, ticarete e-uygulamalar, yapay zekâ ürünleri, yasal gelişmeleri anında takip edebilecek sistemler, birbiriyle haberleşen **kriminoloji** merkezleri, ve daha sayabileceğimiz bir çok uygulama söz konusu. Bu teknolojilerin başarısının en büyük nedeni, entegre bir şekilde ve tüm tarafların işbirliği ile geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve yönetilmesi.

Küresel platformda şu anda tüm aktivitelere hâkim olmaya başlayan ve endüstri 4.0 ve Toplum 5.0 özgün kuralları ile varlığını çok güçlü olarak hissettirmektedir. Dünya ülkeleri arasında ekonomik ve toplumsal gücümüzü gerilerde bırakmamak, özgür ve güçlü kalmak istiyorsak, dijital/sayısal dönüşümün zorunlu kıldığı yaşamsal ortamın gereklerini çok çabuk algılamamız ve adapte olmamız gerekiyor. Kendimizi dönüştürme sürecimiz; sonuç odaklı yasal düzenlemeler, **stratejik** yeni bakış açıları, eğitimde **vizyoner** yenilikler, teknoloji seçiminde işbirliğini destekleyecek düzenlemeler ve kararlarla, bir an evvel son halini bulmalıdır.

Doğrusunu isterseniz, bu söylediklerimin anlamı, yalnızca hukuk değil; tıp, mühendislik, eğitim gibi hangi başlığı atarsak atalım, değişmeyecektir.

Toplum 5.0 deyince, bilişimciler ve bilim çevrelerinde bugünlerde sık söz edilen bir konuya da ayrıca **bu fırsatla** değinmek isterim: Toplumların gelişiminde büyük önemi olan küresel bilgi paylaşımı ve açık kaynakların varlığı da, **doğru ve etik** kullanım çerçevesinde bu kurultayın konusunun kapsamı içinde yer alacak niteliktedir.

Ülkemizin bu tür kaynaklar üzerinde doğru, onurlu ve adil bir biçimde yer alması, kendini her alanda sürekli tanıtması ve güçlü bir etki bırakmasının yanı sıra , stratejik menfaatlerimizin iyi gözetilmesi de çok önemlidir. Örneğin geçen yıl yaşanan bir olumsuzluk nedeniyle, küresel anlamda açık kaynak platformlarının en önemlilerinden biri olan **Wikipedia** bu çerçevede gündeme gelmiştir. Bu mecrada, ülkemiz açısından can sıkıcı bazı içerikler barındırması açısından erişimine engel konulması kararı alınmıştır.

Ulusal dijital/sayısal dönüşüm çabalarımızda, bu tür olumsuzluklara nasıl karşı konulacağı da önemli bir **stratejik tavır** meselesidir. Tasvip etmediğimiz bildirimleri ortadan kaldırmanın bir yolunun da, mevcut mecralarda varlığımızı doğru bir şekilde kanıtlayacak içerikler üretmek ve böylece kendimizi daha fazla kanıtlamak olduğunu düşünüyoruz. Gücümüzü ve varlığımızı bu tür bilgi kaynaklarında aktif olarak göstermemizin, hakkımızda oluşturulmak istenen olumsuz durumları, **yine o mecralarda entelektüel müdahalelerimizle yok etmenin**, menfaatlerimize olumlu hizmet edeceği inancındayız.

Değerli katılımcılar,

1997 yılında TBD Bilişim Dergisi'nde yayımlanan bir makalemin son paragrafını özetleyerek sözlerime son vermek istiyorum:

“Biz bilişimciler tüm beceri, deneyim ve birikimlerimizi ülke yararına kullanmak için her zaman hazır olduk. TBD'nin, meslektaşları ve üyelerinden aldığı güçle, yaptığı ve yapacağı tüm çalışmaların amacı, Türkiye'ye katkı sağlamak, yarar sağlamaktır. **21. Yüzyıla** başımız dik girmek istiyorsak, Türkiye, bilişim toplumunun yaşam biçimine hazırlanmalı, bu ülke, çağdaş teknolojilerin hazırladığı yasalarla yönetilmelidir.”

Değerli katılımcılar,

Söz birliği ile “Küresel mücadele alanlarında başımızı eğmeden mücadele etmeliyiz ve endüstriyel devrimleri bu kez kaçırmayacağız” dediğimize göre, **el birliği** ile ülkemizin dijital/sayısal dönüşümünü **“oldurmamız”** en kutsal ortak görevimizdir.

Başta siz katılımcılar olmak üzere, değerli İzmir Şube Başkanımız Fikret Kavzak ve tüm Şube Yönetim Kuruluna ve etkinlikte emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum. Diğer taraftan, etkinliklerin gerçekleşmesinde sponsor olan firmalarımıza teşekkür ediyor, başarılı bir kurultay olmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum.